Paks Város Önkormányzata

TOP Plusz Városfejlesztési Programterv

2021-2027

Cím	Paks Város TOP Plusz Városfejlesztési Programterve
Verzió	1.0
Közgyűlési határozat száma és dátuma	*[határozat száma és megnevezése]* *[határozat megjelenésének dátuma]*
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz)
Érintett földrajzi terület:	Paks

FVS felelős szervezet:	Paks Város Önkormányzata
FVS felelős szervezet kapcsolattartó:	*[kapcsolattartó neve, beosztása]* *[email, telefon]*
FVS felelős szervezet címe:	

Paks, 2022. [benyújtás hónap, nap]

Tartalomjegyzék

Táblázatok jegyzéke 2
Bevezető 3
0. Verziókövetés 3
1. Stratégiai beágyazottság 3
2. A beruházások, akciók összesítő bemutatása 11
3. Konkrét beruházások 14
4. Ütemezés 20
5. Indikátor vállalások 20
6. Mellékletek 21
6.1. Megyei önkormányzat bevonása 21

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Paks város stratégiai célrendszere 9
2. táblázat: A célrendszer városrészi leképeződése 10
3. táblázat: A prioritások, intézkedések és beavatkozási területek és az ezekhez kapcsolódó fejlesztési tevékenységek rendszerezése 11
4. táblázat FVS-TOP Plusz kapcsolat 13
5. táblázat: Projekttábla - 1. prioritási tengely 15
6. táblázat: Projekttábla - 2. prioritási tengely 17
7. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ESZA+ 18
8. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ERFA 19
9. táblázat: Ütemezés 20
10. táblázat: Összesített indikátorvállalások 20

Bevezető

A TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP) az ERFA 11. cikk eszköz alá besorolt városok számára a TOP Plusz források felhasználását rendszerező dokumentum.

A TVP az alábbi 9 táblázatból áll:

1. FVS stratégiai célmátrix
2. FVS területi célmátrix – városrészi szintű összefüggések
3. FVS-TOP Plusz kapcsolat
4. Projekttábla - 1. prioritási tengely
5. Projekttábla - 2. prioritási tengely
6. Projekttábla - 3. prioritási tengely, ESZA+
7. Projekttábla - 3. prioritási tengely, ERFA
8. Ütemezés
9. Összesített indikátorvállalások

0. Verziókövetés

A TVP első, IH általi elfogadást követő változásokat ismerteti, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

1. Stratégiai beágyazottság

A fenntartható városfejlesztési stratégia fejlesztéseinek a célrendszeren kell alapulnia, az abban megfogalmazott célok megvalósulását kell szolgálnia. **Paks város** Településfejlesztési Koncepciójában megfogalmazott jövőképet alapul véve a város **2030-ra diverzifikált gazdasági bázisra épülő, igényes épített és természeti környezettel rendelkező, a lakosság megfelelő életminőségét garantáló funkciógazdag középváros** lesz.

A jövőképpel összefüggésben a város életét jelentősen befolyásolni fogja az új atomerőművi blokkok létesítése, s ennek ütemterve. Ez a város által kevésbé befolyásolható alaphelyzetet teremt. Az energetikai kihívások komoly fejlődési lehetőséget jelentenek a város számára. Paks gazdaságának szélesebb hatással bíró sajátossága, hogy az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. és a Paks II. Zrt. tartósan állami tulajdonban marad, tehát az állam tulajdonosként továbbra is jelentős tényezőként lesz jelen a városban. Paks városi szerepének hosszabb távon is biztonságot ad az atomerőmű üzemidejének meghosszabbítása, a további blokkok, tényleges beruházások pedig egy újabb növekedési szakasz beindulását jelenthetik, aminek multiplikátor hatásai is számottevőek.

A jövőkép elérése érdekében Paks városa stratégiai szinten három átfogó, helyi szintű fejlesztési célt jelöl ki, amelyek kiegészülnek az atomerőmű bővítésével összefüggő célokkal és feladatokkal:

A1: a klímaálló településfejlesztésben,

A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások

A3: a kiegyensúlyozott helyi gazdaság fejlesztése

(A bővítéshez kapcsolódó célokat sárga kiemeléssel jelöltük.)

A **klímaálló településfejlesztésben (A1 cél)** elsődleges szerepet játszik a klímaváltozásra való reagálóképesség javítása. Egyrészről kiemelt fontosságú az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése (mitigáció), amelynek eszköze a szénalapú energiafogyasztás csökkentése és a közlekedés dekarbonizációja. Másrészről a klímaállóságot, a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást (adaptáció) is prioritásként kell kezelni, ami többek között a zöld és a kék infrastruktúra megerősítésével érhető el.

A **fenntartható területhasználat (T1 cél)** a növekvő beépítettséggel, burkolt felületekkel jellemezhető Paks esetében kiemelkedően fontos. Ez magában foglalja a be nem épített területek megőrzését, a város további szétterülésének lassítását (urban sprawl jelenség), éppen úgy, mint a városon belüli funkciók koordinált jelenlétét, a központok és alközpontok egymásra épülő hierarchikus rendszerét, az alulhasznosított városi területek funkciókkal való megtöltését. A gazdasági területek bővülése déli irányban folytatódhat, de a barnamezős területek felhasználásával is számolni kell. Mindez egy kompakt városszerkezet kialakítását és megőrzését eredményezheti.

Egy XXI. századi, élhető város esetében alapvető fontosságú a **fenntartható mobilitás** (**T2 cél**). Ez a szemléletmód túlmutat a hagyományos közlekedésfejlesztésen és -tervezésen, ugyanis nem a forgalomszervezést, hanem az embert állítja a középpontba. A célja tehát nem a forgalmi kapacitások maximalizálásában, hanem az elérhetőség és az életminőség, a fenntarthatóság, a gazdaságélénkítés, a szociális egyenlőség, a közegészség és a környezetminőség bonyolult kapcsolatrendszerének egymásra hatásából származtatott kölcsönös előnyök kiaknázásában rejlik. Mindez a közlekedési szokásokon, szükségleteken és igényeken alapuló funkcionális területi egységekben, az összes közlekedési mód összehangolt fejlesztésével valósul meg, ahol a környezetkímélő közlekedési módok élveznek prioritást. Az elért eredményekre (pl. korszerű buszflotta, kerékpáros hálózati elemek stb.) alapozva rendszerszinten szükséges úgy beavatkozni, hogy a város élhetőbb, tisztább, humanizáltabb legyen. Ehhez hozzátartozik az autótárolás, -parkolás rendszerének újragondolása is.

A **zöld város (T3 cél)** a zöld és kék infrastruktúrák fejlesztését helyezi a fókuszba. Ez egyrészt magában foglalja összefüggő zöld hálózatok, lokális vagy városi jelentőségű terek, zöldfelületek kialakítását, a védett területek megőrzését és rehabilitációját, a Dunapart városi szövetbe történő szerves integrálását, másrészről pedig a funkció nélküli és/vagy alulhasznosított terek közösségi célú hasznosítását is. A kék infrastruktúra és vízgazdálkodás tekintetében a csapadékvíz-elvezetés megoldása, a csapadékvizek megőrzése, hasznosítása kiemelt feladat. A környezeti problémákat okozó hirtelen lezúduló csapadékvizek elleni védekezéshez nem csak a csapadékvíz-hálózat kiépítése, bővítése szükséges, hanem a meglévő hálózati elemek folyamatos karbantartása is. Ehhez kapcsolódik a csapadékvizet összegyűjtő patakok medrének megújítása, záportározók kialakítása. A csapadékvíz-gazdálkodásban törekedni kell a fenntartható szempontok érvényesítésére, a lakóövezetekben ösztönözni kell a tetőről lezúduló csapadékvíz gyűjtését és szárazság idején öntözési célokra való használatát. A lakossági csapadékvíz-hasznosítás hatékonyságának növeléséhez a szemléletformáló kampányok lefolytatása, a jó példák megismertetése is szükséges.

A fejlesztéseknél figyelemmel kell lenni arra is, hogy a lehető legtöbb társadalmi csoport magáénak érezze azokat. A zöldfelületek és a különféle funkciók kialakításakor törekedni kell a különféle korosztályok igényeire (pl. kisgyermekek, ifjúsági korúak, idősek), illetve a közösség használói céljaira (pl. extrém sportokat űzők, állattartók stb.). A közterületek kialakításakor figyelemmel kell lenni a klímaváltozás hatásaira is: különösen a gyerekek és idősek által használt területeken biztosítani kell a megfelelő árnyékolást (elsősorban lombos fákkal, szükség esetén napvitorlákkal), illetve a nyári melegben fontos hűsítést és vízutánpótlást (ivókutak, párakapuk stb.). A legtöbbet használt közterületeket, az utcákat faltól falig egységnek kell tekinteni, ezért az úttestek és a járdák burkolatfelújítása mellett a kisebb zöldfelületekre, utcabútorokra, közvilágításra is figyelemmel kell lenni.

A zöldfelületek kialakításánál, fejlesztésénél megoldandó a rendszeres vízutánpótlás, csapadékvíz-kezelés (pl. vízáteresztő burkolatok alkalmazása). Átgondolt tervezéssel egyes zöldfelületek „klímabarát parkként" vagy „madárbarát kertként" is működhetnek. Ez utóbbi a városi madárfajok védelmét is szolgálja, s edukációra is alkalmas a gyerekek zöld szemléletű nevelésében, szemléletformálásában.

A szénalapú energiafogyasztás csökkentését az **energiahatékonyság** javítása, valamint a **megújuló energiaforrások használata (T4 cél)** is elősegíti. Ezzel összefüggésben Paks célja, hogy folytassa a közintézmények és középületek energiahatékonyságának javítását szolgáló fejlesztéseket. A tervezett beruházások kiterjednek az épületek hőtechnikai adottságainak javítására, hőveszteségeinek csökkentésére, megújuló energiaforrások alkalmazására, az intézmények fűtési, hűtési és használati melegvízrendszereinek korszerűsítésére, az épületeken belül az energiafelhasználás csökkentését szolgáló világítási rendszerek korszerűsítésére. A városban kiváló lehetőségei vannak a napelemek (PV), napkollektorok és geotermikus energia hasznosításának is. Információnyújtással segíteni és ösztönözni kell a lakóépületek energia-hatékony beruházásait, illetve a vállalkozások energetikai célú fejlesztéseit is. Az energetikai korszerűsítéssel összefüggésben prioritás a hatékony városüzemeltetés. Az önkormányzati épületállomány energiafogyasztásának optimalizálása intelligens energiamenedzsment-rendszer kialakításával is elősegíthető, ami első lépésként mérő és nyilvántartó, későbbi fázisban pedig szabályozó szerepet is elláthat.

Az **okos város** (**T5 cél**)[1] *„olyan szolgáltató város, amely a szervezés különleges módszertana és korszerű eszközrendszere által koordinált/összekapcsolt városi funkciókat és lehetőségeket biztosít polgárai számára, amelyek a hagyományos fejlesztési gyakorlattal nem elérhetők."* Az okos várossá válás során egy adott település célja többek között, hogy kiaknázza az új technológiai megoldásokban rejlő lehetőségeket, amely a városüzemeltetés és -működtetés minden aspektusára kiterjed. Mindezek alapján Paks az elkövetkezendő években olyan okos megoldások bevezetésére és elterjesztésére törekszik, amelyek javítják a városüzemeltetés és -irányítás hatékonyságát. A hatékony városüzemeltetés része egy olyan szolgáltató önkormányzat, amely a fejlett városi és várostérségi szolgáltatások kialakítására és fenntartására törekszik. Mindez hozzájárul a város pozitív megítéléshez és az érintettek elégedettségének növekedéséhez. Ehhez elengedhetetlen a digitális átállás megvalósítása, az okos település projekt elindítása, ami kiterjed az e-közigazgatás, az okos önkormányzás, valamint a közszolgáltatások (közösségi közlekedés, humán közszolgáltatások, közvilágítás, közbiztonság stb.) szükség szerinti digitalizációjára. A cél megvalósítása érdekében a települési önkormányzat jó példákkal járhat elő, valamint a szolgáltatókkal való együttműködések kialakításával elősegítheti, ösztönözheti a városüzemeltetés hatékonyabbá tételét.

Az okos várossá válásban a piaci vállalkozások szerepe is kiemelkedő, hiszen a korszerű technológiák és ezen belül az IT alapú megoldások alkalmazásában szállítóként és fejlesztőként is meg tudnak jelenni. Az önkormányzat feladata ebben a digitalizáció elősegítése, a digitális innovációk ösztönzése**.** Ehhez kiszámítható, egyszerűen működő helyi adminisztráció és az intelligens fejlesztéseket támogató szabályozási környezet szükséges, ami javítja a helyi vállalkozások üzleti környezetét, s a képzett, felkészült, kreatív munkaerőt is a térségbe vonzza.

A Paks2 beruházáshoz kapcsolódóan elengedhetetlen a szükséges **infrastruktúrák kiépítése (T16 cél)**, amely mind a konkrét beruházással, mind pedig az annak hátterét biztosító lakó- és szolgáltató funkciók megteremtésével összefüggő út- és közműfejlesztések kiépítését, a meglévő kapacitások szükséges bővítését jelenti.

[1] a Lechner Tudásközpont definíciója, Okos város fejlesztési modell módszertani útmutató (2017) http://lechnerkozpont.hu/doc/okos-varos/okos-varos-fejlesztesi-modell-modszertani-utmutato-20171130.pdf

Az atomerőmű bővítés, a hozzá kapcsolódó gazdaságfejlesztési igények és a lendületbe jövő lakásépítés hatalmas feladatot ró Paksra. A lakásépítés számára a szükséges területeket a városon belüli tartalékok feltárásával lehet biztosítani. A Vácika, a Virág, Haladás és Május 1. utcák közötti tömbbelsők, vagy a Gesztenyés úti telkek mellett a Kishegyen, a Pollack Mihály utca északi oldalán fekvő, a várostestbe beékelődő térség beépítése teremti meg a legnagyobb **lakóterületfejlesztés** lehetőségét (T19 cél).

Mindezeket úgy kell megvalósítani, hogy a klímaváltozás kihívásaira is megfelelő válaszokat adjon.

Paks a 18-19 ezer fő körüli lélekszámával a hagyományos statisztikai besorolás szerint kisvárosnak tekinthető, ugyanakkor Paks szervesen kiépült középvárosi funkciókkal és szolgáltatásokkal rendelkezik, s a középszintű ellátás, illetve a közszolgáltatások döntő része helyben elérhető, megszerezhető. A fejlesztés egyik útja a **középvárosi funkciók** kiteljesítése, a városi szintű **szolgáltatások** egyre szélesebb palettájának biztosítása **(A2 cél)**, ami a közszolgáltatások, a kiskereskedelem, valamint a humán ellátórendszerek, a városlakók életminőségét javító szolgáltatások fejlesztésével, illetve a térségi és a tágabb térszerkezeti kapcsolatok bővítésével realizálható.

A **humán ellátórendszer fejlesztésénél (T6 cél)** a legnagyobb kihívás azok lakossági igényekhez és szükségletekhez történő hozzáigazítása, amely az oktatás, a nevelés, a szociális és egészségügyi ellátás minden szegmensére kiterjed, s magában foglalja a szolgáltatások minőségének és kapacitásainak fejlesztését, szükség esetén a szolgáltatási paletta bővítését, az infrastrukturális feltételek megfelelő minőségben történő biztosítását.

A **sport** és a **szabadidős** és **kulturális funkciók** fejlesztésének **(T7 cél)** együttes támogatása komplex hatású a lakosság alapvető szükségleteinek kiszolgálásával, az életkörülmények és az egészséges környezet javításával. Fontos célkitűzés emiatt az életminőséget fejlesztő sport- és szabadidős létesítmények hálózatának fejlesztése és többcélú hasznosításának elősegítése (szem előtt tartva az ifjúságpolitikai igényeket), továbbá a közterületek sportolásra és rekreációra való alkalmassá tétele. A sport- és rekreációs fejlesztések mellett prevenciós programokkal segíteni kell az egészségtudatos, mozgás-gazdag életmód elterjesztését.

A kultúra komplex megítélésének jelentősége igen fontos, tekintettel a benne rejlő gazdaságfejlesztő erőre is, amely a megfelelő hasznosítás révén jelentősen hozzájárulhat a települési identitás és társadalmi kohézió javításához, valamint az idegenforgalmi kínálat bővítéséhez, az épített és természeti örökség megőrzéséhez. A közösségi és kulturális programoknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk az ifjúságra, az újonnan beköltözőkre, számukra értékes programok, szabadidő eltöltési lehetőségek kínálatának növelésére. Ennek kapcsán fontos a helyi lakosok és fiatalok bevonása a közösségi és az önkéntes munkába.

A szociális biztonságot növeli a **szociális lakhatási feltételek javítása** is **(T8 cél)**. A lakásviszonyok alapvetően a magántulajdonra, ház- és lakásvásárlásra épülnek, ami azonban nehezíti a fiatal, megtakarítással nem rendelkezők helyzetét, s a költözést is. Ezért célszerű a bérlakások számának emelése, akár önkormányzati társasházak-bérlakások kialakítása.

Az **esélyegyenlőség** erősítése minden társadalmi csoportot másként érint, ezért a lehető legszélesebb igényeket kell kielégíteni városban. Ennek érdekében a helyi esélyegyenlőségi programban foglalt intézkedéseket végre kell hajtani (**T9 cél**). Ennek keretében a leszakadással küzdő társadalmi csoportok felzárkóztatását szolgáló programokon kívül a – nem csak a közintézményekre kiterjedő – akadálymentesítést is folytatni kell. A szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területeken törekedni kell az

érintett lakosság társadalmi felzárkóztatására, amely többek között célzott prevenciós programok megvalósítására, a hátrányos helyzetű diákok oktatásban való részvételére, a felnőtt lakosság elhelyezkedési esélyeinek javítására is kiterjed. Ennek érdekében szükséges a szociális, egészségügyi, oktatási ellátórendszer, illetve a szakmai civil szervezetek együttműködése. A programok sikeres megvalósítása érdekében használni kell a közösségfejlesztési megoldásokat.

Az esélyegyenlőség biztosítása a lakosság **digitális leszakadásának csökkentése, digitális kompetenciáinak erősítésére** is kiterjed, hiszen ők lesznek a szolgáltatások végső felhasználói, s ezáltal a stratégiai cél fokmérői. A települési önkormányzat a cél elérése érdekében az oktatási intézményekkel, szolgáltatókkal, piaci szereplőkkel együttműködve oktatási programok kidolgozásában, megtartásában működhet együtt.

A közrend és **közbiztonság javítására (T10 cél)** különös figyelmet kell fordítani, hogy a városlakók biztonságérzete megmaradjon, sőt javuljon. A közbiztonsági, bűnmegelőzési intézkedéseket a bűnmegelőzési célú környezeti tervezés figyelembevételével kell megvalósítani, a digitális technológiákat is mind jobban igénybe véve. Erre jó alapot nyújt a Biztonságos Városok Szövetsége által kidolgozott módszertan. A cél elérése érdekében támogatni kell a civil polgárőrség munkáját is.

Az atomerőmű tervezett bővítéséhez kapcsolódóan Paks népessége ideiglenesen jelentősen (várhatóan 50%-kal), de hosszú távon is számottevően (kb. 10-15%-kal) fog növekedni. A megnövekedett igények új városfejlesztési kihívásokat állítanak a város elé, amelyek közül kiemelkedik a **társadalmi integráció és közösségfejlesztés (T18 cél)**. A helyiek az élet minden területén fognak találkozni a hazai és külföldi munkavállalókkal és családtagjaikkal. Feltétlenül szükséges a magas tolerancia, és az, hogy befogadó legyen a helyi társadalom, valamint, hogy integrálódni akarjanak az új munkavállalók. Fontos feladat az újonnan érkező és a már jelen lévő lakónépesség társadalmi integrációja, különös tekintettel a nagy számban megjelenő idegen nyelvű munkavállalók tekintetében.

A jövőkép értelmében Paks kiemelt célkitűzése a diverzifikált gazdasági bázis kialakítása, megőrizve a dinamikus vállalkozási környezetet kínáló térségközponti szerepkörét, ezért a városfejlesztés egyik fő célja **a kiegyensúlyozott helyi gazdaság fejlesztése (A3 cél)**. Az energetikai fejlesztések mellett fontos, hogy a város gazdaságának egyéb pillérei is erősödjenek.

Az **ipari és szolgáltató területek fejlesztése (T11 cél)** az infrastrukturális fejlesztések mellett magában foglalja az üzleti környezet fejlesztését, az ipar 4.0 kialakítását. Fontos, hogy az ipari parkban található vállalkozások működési feltételei javuljanak, ezzel is megfelelő hátteret biztosítva a versenyképesség és működési hatékonyság erősödéséhez. Paksnak ösztönöznie kell az innovatív kis- és középvállalkozások bevonzását, támogatását innovációs műhelyek létrehozásával, annak érdekében, hogy a helyi termékek feldolgozásával minél nagyobb hozzáadott értéket állítsanak elő, helyben tartva a képzett munkaerőt.

A gazdasági diverzifikáció pillére a **turizmusban és rekreációban** rejlő potenciál kihasználása (**T12 cél**), amely a környezeti adottságok fenntartható hasznosítása mellett egy jól átgondolt turizmusfejlesztési akcióterv mentén, komplex élményláncok révén valósulhat meg. Ahhoz, hogy a turisztikai fejlesztések ne csak a településre látogatók igényeit szolgálják ki, hanem a helyi lakosság is magáénak érezze azokat, elengedhetetlen a helyi adottságokra (pl. Duna), vonzerőkre (pl. atomerőmű, limes), hagyományokra (pl. szőlő- és borkultúra), erőforrásokra, arculati elemekre való alapozás, amely mind az attrakciófejlesztések, mind a hálózatos rendszerek kialakításánál fontos vezérlőelvet jelent.

A **helyi** – elsősorban mezőgazdasági – **termékek** piacra jutásának elősegítése, a **kiskereskedelem** élénkítése **(T13 cél)** nem csupán a városi adóbevételeket növeli, hanem a városi szolgáltatások palettáját is bővíti. Fejlesztési cél rövidtávon a helyi kistermelői piacok erősítése, az ezekre épülő közétkeztetés előtérbe hozása. Középtávon további cél a mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagyobb hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel.

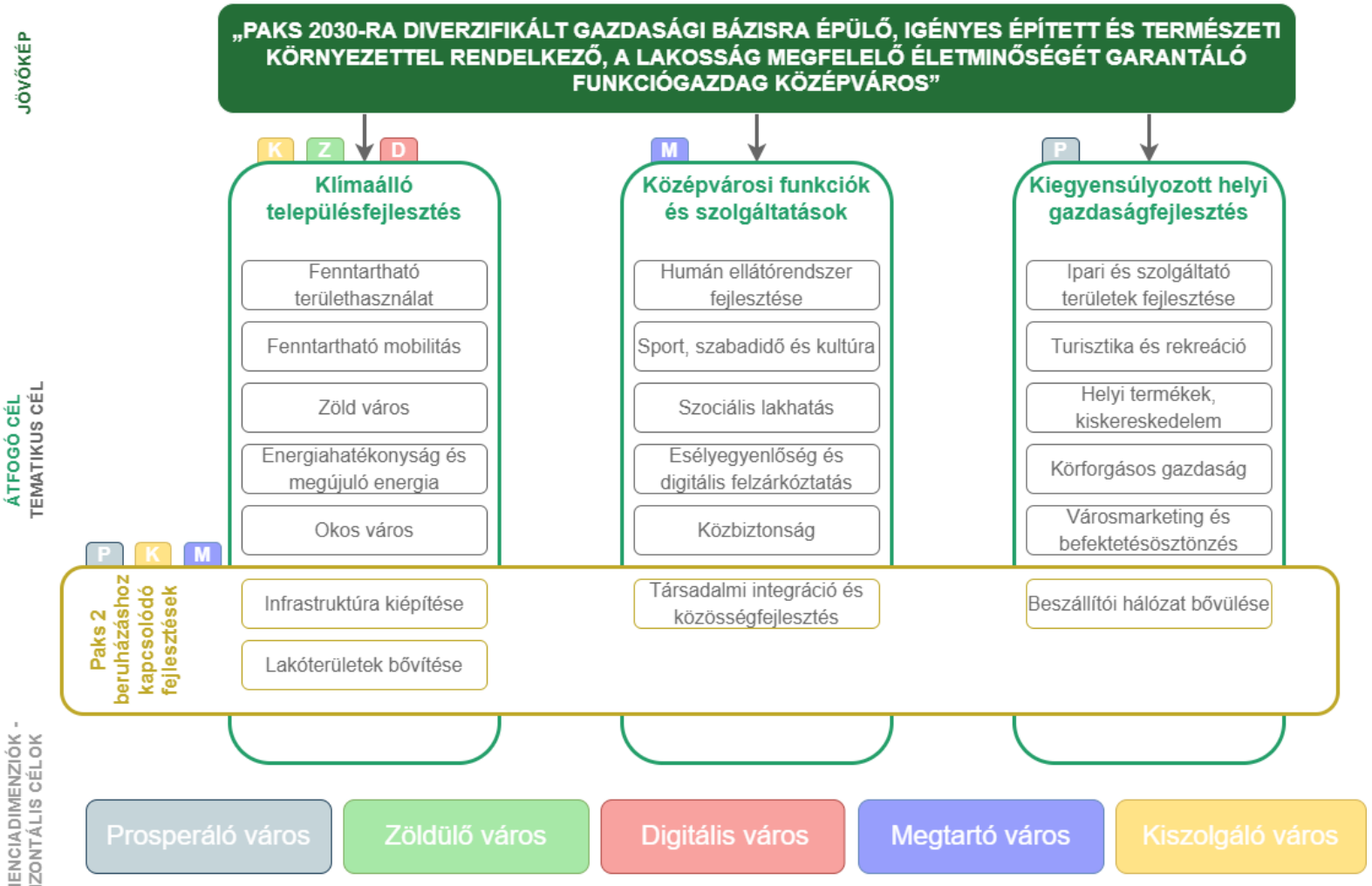
Pakson is fontos szerepet kell kapnia a hulladékgazdálkodásnak, azon belül is a **körforgásos gazdaságra történő áttérésnek (T14 cél)**. A körforgásos gazdaságra való áttérés alapja a korszerű hulladékgazdálkodás megteremtése. Törekedni kell a helyben keletkezett hulladékok minél szélesebb körének újrafeldolgozására, a települési zöldhulladékfeldolgozás és -hasznosítás helyben történő megoldására, valamint az ehhez szükséges feltételek javítására (pl. a hulladékgyűjtéshez szükséges járműpark megújítása, okos rendszerek integrálása, komposztálás ösztönzése stb.). Szükséges a szelektív hulladékgyűjtés és -válogatás fejlesztése, s termékek értékesítése is. A városban a jövőben is kiemelt figyelmet kell fordítani a köztisztaságra.

A konkrét fejlesztések, beavatkozások mellett az önkormányzatnak a gazdasággal összefüggő menedzsment feladatok ellátásában is aktívan részt kell vállalnia, különösen a **városmarketing** és a **befektetésösztönzés** területén (**T15 cél**). Ez magában foglalja a város pozícionálását, a helyi lakosság, a turisták, a befektetők, egyéb városhasználók irányába történő kommunikációt, maximálisan építve a már meglévő kedvező adottságokra, a potenciális lehetőségek körét pedig kiszélesítve. A helyes marketing és pozicionálás eredménye a település értékének, egységes és vonzó arculatának, imázsának felépítése.

A Paks2 beruházáshoz szervesen kapcsolódik a helyi és térségi **beszállítói hálózat bővülése (T19 cél)**, a vállalkozások beruházásban történő aktív részvétele, ezáltal stabilizálva a helyi munkaerőpiacot és élénkítve a környék gazdaságát. Az ipari park számára fokozott és magas szintű igényeket támasztó betelepülői érdeklődés várható az építés és az üzemeltetés időszakaihoz kapcsolódó beszállítók részéről. Az erőműhöz ma is kapcsolódó helyi vállalkozások számára fokozott piacbővülést, egyben kihívást fog jelenteni mind az építés, mind az üzemeltetés időszaka. Az erőműhöz még nem kapcsolódó, elsősorban építőipari, gépipari, elektronikai, logisztikai, mérnöki és tervező vállalkozások számára a bővítés széleskörű lehetőséget fog teremteni a beszállítóvá válás felé – a rendkívül magas szintű minőségi követelmények teljesítése esetén.

A dolgozói létszám napi szintű kiszolgálása jelentős piacot fog teremteni egyes szolgáltatások számára (pl. étkeztetés, oktatás-képzés, személyszállítás-fuvarozás stb.). Az erőműbővítés térségi, sőt régiós szinten fogja felszívni a képzett szakembereket (közép- és felsőfokú képzettséggel rendelkezőket egyaránt), ami jelentős hiányt fog eredményezni a gazdaság egyéb szegmenseiben.

1. táblázat: Paks város stratégiai célrendszere

2. táblázat: A célrendszer városrészi leképeződése

	A1: Klímaálló településfejlesztés	A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások	A3: Kiegyensúlyozott helyi gazdaságfejlesztés	Paks 2 beruházáshoz kapcsolódó fejlesztések
Kishegy-Újváros (Tolnai út), valamint Csámpa és Birító	• T1: Fenntartható területhasználat • T2: Fenntartható mobilitás • T3: Zöld város • T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	• T6: Humán ellátórendszer fejlesztése • T7: Sport, szabadidő és kultúra • T10: Közbiztonság	• T11: Ipari és szolgáltató területek fejlesztése • T15: Városmarketing és befektetésösztönzés	• T16: Infrastruktúra kiépítése • T17: Lakóterületek bővítése • T18: Társadalmi integráció és közösségfejlesztés • T19: Beszállítói hálózat bővülése
Pollack Mihály utca térsége és Cseresznyés	• T1: Fenntartható területhasználat • T2: Fenntartható mobilitás • T3: Zöld város	• T7: Sport, szabadidő és kultúra	• T15: Városmarketing és befektetésösztönzés	• T16: Infrastruktúra kiépítése • T17: Lakóterületek bővítése • T18: Társadalmi integráció és közösségfejlesztés
Történelmi városközpont és alvég	• T1: Fenntartható területhasználat • T2: Fenntartható mobilitás • T3: Zöld város • T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	• T6: Humán ellátórendszer fejlesztése • T7: Sport, szabadidő és kultúra • T10: Közbiztonság	• T11: Ipari és szolgáltató területek fejlesztése • T15: Városmarketing és befektetésösztönzés	• T19: Beszállítói hálózat bővülése
Fehérvári út és Györköny utca által határolt terület, valamint Gyapa	• T1: Fenntartható területhasználat • T2: Fenntartható mobilitás • T3: Zöld város • T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	• T6: Humán ellátórendszer fejlesztése		
Szérűskert-Öreghegy	• T1: Fenntartható területhasználat • T2: Fenntartható mobilitás • T3: Zöld város • T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	• T6: Humán ellátórendszer fejlesztése	• T15: Városmarketing és befektetésösztönzés	• T16: Infrastruktúra kiépítése • T17: Lakóterületek bővítése • T18: Társadalmi integráció és közösségfejlesztés
Dunakömlőd	• T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	• T6: Humán ellátórendszer fejlesztése		
Külterület	• T1: Fenntartható területhasználat • T3: Zöld város		• T13: Helyi termékek, kiskereskedelem	

2. A beruházások, akciók összesítő bemutatása

A fenntartható városfejlesztés eszközébe tartozó városok fejlesztéseinek indokoltságát a stratégiai alátámasztottság adja. A fejezet célja bemutatni, hogy az egyes TOP Pluszból finanszírozásra kerülő projektek indokoltsága stratégiailag megalapozott.

Az FVS Cselekvési terve meghatározta a célok megvalósulását támogató **prioritásokat**, **intézkedéseket** és **beavatkozási területeket** (ld alábbi táblázat)

3. táblázat: A prioritások, intézkedések és beavatkozási területek és az ezekhez kapcsolódó fejlesztési tevékenységek rendszerezése

Intézkedés Beavatkozási terület	Élhető Paks	Diverzifikált Paks	Intelligens Paks
Fenntartható településfejlesztés	Fenntartható városfejlesztés Lakóterületek klímaálló fejlesztése Épített örökség megőrzése Biztonságos Városok Program	Településmarketing és pozícionálás	
Társadalmi leszakadás csökkentése	Esélyegyenlőségi programok megvalósítása Bérlakásállomány bővítése	Humán tőke fejlesztése Kreatív társadalom	A jövő generációinak digitális felkészítése A digitális kirekesztés elkerülése, a digitális megoldásokhoz történő hozzáférés biztosítása
Közszolgáltatások fejlesztése	Humán infrastruktúra minőségi és mennyiségi fejlesztése Közműfejlesztés Közbiztonság növelésére irányuló programok, akciók megvalósítása Prevenció és szemléletformálás	Szociális gazdaság kiépülésének ösztönzése	A digitális ügyintézési lehetőségek biztosítása a lehető legszélesebb körben Szolgáltatási színvonal javítása Közbiztonság javítása
Közösségi, kulturális, sport és szabadidős terek, szolgáltatások fejlesztése	Sportoláshoz, rekreációhoz szükséges infrastruktúra fejlesztése Kulturális fejlesztések Közösségfejlesztés		
Gazdaságfejlesztés, üzleti infrastruktúra fejlesztése		A helyi gazdaság üzleti infrastrukturális hátterének támogatása Foglalkoztatási és gazdasági együttműködések kialakítása Helyi termékek	Gazdasági lehetőségek bővítése A vállalatok digitális érettségének növelése
Komplex és fenntartható turisztikai fejlesztések	Aktív és fenntartható turisztikai fejlesztések Kulturális és örökségi helyszínek turisztikai fejlesztése	Attrakciófejlesztés Szálláshelyfejlesztés	„Okos” megoldások alkalmazása

Intézkedés Beavatkozási terület	Élhető Paks	Diverzifikált Paks	Intelligens Paks
Barnamezős, alulhasznosított területek fejlesztése	Használaton kívüli épületek hasznosítása	Ipari-szolgáltató területek minőségi fejlesztése	
Közlekedésfejlesztés	Belterületi utak, fejlesztése Parkolási rendszer korszerűsítése Klímasemleges közlekedési módok fejlesztése Szemléletformálás	Térségi közlekedés fejlesztése	Közlekedésbiztonság javítása Intelligens közlekedésszervezés
Együttműködések, hálózatosodás	Energiaközösségek létrehozása	Térségi együttműködések erősítése Helyi szervezetekkel való együttműködések erősítése	Innovációs ökoszisztéma, a hálózatok és az okos klaszterek megerősítése
Zöld és kék infrastruktúra fejlesztése	Zöldfelületek minőségi fejlesztése Kék infrastruktúra-hálózatok védelme Biológiai sokféleség megőrzése		
Energiahatékonyság, geotermális és megújuló energia-felhasználás	Energiahatékonyság növelése, megújuló energiatermelés növelése Szemléletformálás		Épületállomány „okosítása”
Körforgásos gazdálkodás és környezetvédelem	Körforgásos gazdaságra való áttérés Víziközművek fejlesztése		
IKT és okos település fejlesztések	Digitális infrastruktúra fejlesztése Internetszolgáltatás, applikációk fejlesztése		Adat-vezérelt, az igényekhez lehető leginkább igazodó, környezetkímélő közműszolgáltatás biztosítása Az önkormányzatnál keletkező adatok hasznosítása az önkormányzati működésben Okos hálózat és okos mérési rendszer létrehozása

A fenti táblázattal összhangban a 4. táblázat összeveti az FVS-ben meghatározott beavatkozási területeket a TOP Plusz vonatkozó prioritásainak témáival (gazdaságfejlesztés, turizmus, csapadékvíz gazdálkodás, barnamezős fejlesztések stb.). A táblázatban minden tervezett beavatkozási terület egy önálló sort jelent. A színezett cellák a jelenlegi ismeretek birtokában mutatják, hogy a város az adott témában hány darab és milyen jellegű projektet tervez megvalósítani. Azon projektek, amelyek több tématerületre is kiterjednek (tipikusan a komplex akcióterületi projektek), ott minden téma jelölésre került.

A táblázat azt is bemutatja, hogy milyen jellegű projektet kíván a város megvalósítani (egyedi (pontszerű), hálózatos / vonalas, akcióterületi komplex).

- Az egyedi **pontszerű projektek** szűkebb környezetükben jelentkező helyi szintű hiányzó funkciót pótolnak, vagy meglévő funkciót fejlesztenek.
- A **hálózatos projektek** egymással összehangolt, összekapcsolódó beruházási jellegű és/vagy szoft beavatkozások.
- **Akcióterületi komplex projektek** térben és időben koncentrált, komplex fejlesztési intézkedések, volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.

4. táblázat FVS-TOP Plusz kapcsolat

		TOP 1										TOP 2	TOP 3 ESZA +			TOP 3 ERFA		
		gazdaság-fejlesztés	közúti közlekedés	turizmus	vízgazdálkodás	zöld infrastruktúra	kultúra, sport	fenntartható közlekedés	hulladékkezelés	szociális városrehabilitáció	belterületi út	energetika	foglalkoztatási együttműködés	szociális városrehabilitáció (ESZA)	helyi humán fejlszetések	bölcsődei, óvodai intézmények	közne-velés	egészségügyi és szociális infrastruktúra
Élhető Paks	Fenntartható településfejlesztés														1 hálózatos			
	Társadalmi leszakadás csökkentése																	
	Közszolgáltatások fejlesztése															1 hálózatos		
	Közösségi, kulturális, sport és szabadidős terek, szolgáltatások fejlesztése																	
	Zöld és kék infrastruktúra fejlesztése				1 hálózatos													
	Energiahatékonyság, geotermális és egyéb megújuló energia-felhasználás											1 hálózatos						
	Körforgásos gazdálkodás és környezetvédelem																	
	Közlekedésfejlesztés							1 hálózatos			1 hálózatos							
Diverzifikált Paks	Gazdaságfejlesztés, üzleti infrastruktúra fejlesztése																	
	Komplex és fenntartható turisztikai fejlesztések																	
	Barnamezős, alulhasznosított területek fejlesztése																	
	Együttműködések, hálózatosodás																	
Intelligens Paks	IKT és okos település fejlesztések	1 hálózatos																

3. Konkrét beruházások

Jelen fejezet az adott prioritásra allokált kerethez illeszkedő elképzeléseket tartalmazza, de néhány prioritásnál a kereten felüli beruházásokat is megjelöl tartalékként. Természetesen lehetnek olyan fejlesztések, amelyekről a város még most is tudja, hogy milyen feltételekkel lehet megvalósítani (helyszín, összköltség, indikátorteljesítés stb.), így ez a lista bővülhet.

A projektekhez kapcsolódó indikátorok a TOP Plusz vonatkozó programindikátorok, melyekre a város vállalást tesz (becslésként).

5. táblázat: Projekttábla - 1. prioritási tengely

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 1.	Zöld és kék infrastruktúrafejlesztés ill. közösségi célú tevékenységek • Templom tér, Szent István tér megújítása • Dunapart • Hidegvölgy utcai csapadéklevezető és záportározó rekonstrukciója • tömbbelsők kisléptékű fejlesztése, egészséges utcák kialakítása	A1: Klímaálló településfejlesztés / T3: Zöld város	Paks	1 800 000 000	Önkormányzat	-	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra (ha)	1,5
	Kerékpárosbarát fejlesztések	A1: Klímaálló településfejlesztés / T2: Fenntartható mobilitás	Paks	200 000 000	Önkormányzat	-	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra (km)	3
	Belterületi útfejlesztések • Villany utca rekonstrukciója • Hajnal utca rekonstrukciója • Csónak-Halász utcák teljeskörű rehabilitációja	A1: Klímaálló településfejlesztés / T2: Fenntartható mobilitás	Paks	1 500 000 000	Önkormányzat	-	TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak) (km)	1
	Okos város fejlesztések és térfigyelő kamerarendszer fejlesztése	A1: Klímaálló településfejlesztés / T5: Okos város A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások / T10: Közbiztonság fejlesztése	Paks	160 000 000	Önkormányzat	-		
	Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	A1: Klímaálló településfejlesztés / T1: Fenntartható területhasználat	Paks	80 000 000	Önkormányzat	-	Támogatott integrált terület-fejlesztési stratégiák (db) Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság (fő)	1 17 800
kereten túli, tartalék projektek	Táncsics park fejlesztése	A1: Klímaálló településfejlesztés / T3: Zöld város	Paks	300 000 000	Önkormányzat	-	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra (ha)	
	Lakótelep, központi park II. ütem	A1: Klímaálló településfejlesztés / T3: Zöld város	Paks	300 000 000	Önkormányzat	-	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra (ha)	

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
	Belterületi útfejlesztések • Sebestyén – Zöldfa utcák teljeskörű rehabilitációja • Kápolna utca -Zsíros köz teljeskörű rehabilitációja	A1: Klímaálló településfejlesztés / T2: Fenntartható mobilitás	Paks	800 000 000	Önkormányzat	-	TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak) (km)	
	Települési parkolási rendszer korszerűsítése	A1: Klímaálló településfejlesztés / T2: Fenntartható mobilitás	Paks	100 000 000	Önkormányzat	-		
	Prioritás forráskerete (*nem módosítható)*			**3 740 000 000**				
	Elsődleges projektek teljes forrásigénye			**3 740 000 000**				
	Tartalék projektek összes forrásigénye			1 500 000 000				

6. táblázat: Projekttábla - 2. prioritási tengely

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttmű-ködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 2.	**Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése** • Pákolitz István Városi Könyvtár (nyílászáró csere, hőszigetelés az oldalsó homlokzatoknál) • Dunakömlődi Faluház komplex felújítása • Gyapai Közösségi Ház felújításan II. ütem (homlokzat szigetelés, nyílászáró csere, fűtés, világítás korszerűsítése, napelem) • Polgármesteri Hivatal fűtés és világítás korszerűsítése • Fogyatékkal Élők Napközije, Kereszt u. (napelem)	A1: Klímaálló településfejlesztés / T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	Paks	738 000 000	Önkormányzat	-	Jobb energiahatékonyságú középületek (m2)	3000
kereten túli, tartalék projektek	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése • TelePaks Médiacentrum Kft. épületénekkomplex felújítása • Járási Hivatal épületének komplex felújítása • Biritói Közösségi Ház komplex felújítása • Dózsa Gy. út 4/A Német Nemzetiségi Önk. épületének komplex felújítása	A1: Klímaálló településfejlesztés / T4: Energiahatékonyság és megújuló energia	Paks	500 000 000	Önkormányzat	-	Jobb energiahatékonyságú középületek (m2)	2000
	Prioritás forráskerete (*nem módosítható)*			**738 000 000**				
	Elsődleges projektek teljes forrásigénye			**738 000 000**				
	Tartalék projektek összes forrásigénye			500 000 000				

7. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ESZA+

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 3. ESZA+	**Komplex térségi közösségfejlesztési-és felzárkóztató programok** • Kulturális közösségfejlesztési folyamat • Városi digitális átállás részvételi tervezési folyamatának támogatása • Csapadékmegtartással kapcsolatos tájékoztatók és kapcsolódó eszközbeszerzés • Lakosságérzékenyítő, klímatudatosságra nevelő programok és kapcsolódó eszközbeszerzés • Egészséges utcák programok	A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások / T9: Esélyegyenlőség és digitális felzárkóztatás	Paks	1 210 000 000	Önkormányzat	civil szervezetek	Megvalósított programok száma (db) Társadalmi akciókban résztvevők száma (fő)	20 10000
kereten túli, tartalék projektek								
	Prioritás forráskerete (*nem módosítható)*			**1 210 000 000**				
	Elsődleges projektek teljes forrásigénye			**1 210 000 000**				
	Tartalék projektek összes forrásigénye							

8. táblázat: Projekttábla - 3. prioritási tengely, ERFA

	Projekt címe	Stratégiai célhoz való illeszkedés (melyik városi stratégiai célhoz illeszkedik)	Helyszín	Forrásigény (Ft)	Megvalósító	Együtt-működés	Indikátor	Célérték (becsült)
Prioritás 3. ERFA+	Óvodaépületek komplex felújítása (energiahatékonyság javítása, tornaszoba, óvodaudvar fejlesztése) a Napsugár és a Benedek Óvoda tagóvodáiban) - Munkácsy, Dunakömlődi, Hétszínvirág, Kishegyi, Eötvös utcai	A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások / T6: Humán ellátórendszer fejlesztése	Paks	1 428 000 000	Önkormányzat	-	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása (db)	500
kereten túli, tartalék projektek	Bezerédj Általános Iskola fejlesztése	A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások / T6: Humán ellátórendszer fejlesztése	Paks	1 500 000 000	Önkormányzat	KLIK	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása (db)	
	Családok Átmeneti Otthonának kialakítása	A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások / T6: Humán ellátórendszer fejlesztése	Paks	300 000 000	Önkormányzat	-	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma (db)	1
	Dunakömlődi orvosi rendelő komplex felújítása	A2: Középvárosi funkciók és szolgáltatások / T6: Humán ellátórendszer fejlesztése	Paks	50 000 000	Önkormányzat	-	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma (db)	
	Prioritás forráskerete (*nem módosítható)*			**1 428 000 000**				
	Elsődleges projektek teljes forrásigénye			**1 428 000 000**				
	Tartalék projektek összes forrásigénye			1 850 000 000				

4. Ütemezés

A negyedéves bontású GANTT diagram a tervezett projektek benyújtásának időpontját ábrázolja.

9. táblázat: Ütemezés

	2022				2023			
	1.n.év	2.n.év	3.n.év	4.n.év	1.n.év	2.n.év	3.n.év	4.n.év
Zöld és kék infrastruktúrafejlesztés ill. közösségi célú tevékenységek								
Kerékpárosbarát fejlesztések								
Belterületi útfejlesztések								
Okos város fejlesztések és térfigyelő kamerarendszer fejlesztése								
Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása								
Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése								
Komplex térségi közösségfejlesztési- és felzárkóztató programok								
Óvodaépületek komplex felújítása								

5. Indikátor vállalások

Az alábbi táblázat összesíti valamennyi, a TOP Plusz szempontjából releváns számszerűsített mutató vonatkozásában a város egyes projektjei által elérni szándékozott eredményeket.

10. táblázat: Összesített indikátorvállalások

A mutató neve	Mértékegysége	Összesített értéke
TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak)	km	1
Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	3
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	1,5
Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák	db	1
Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság	fő	17 800
Jobb energiahatékonyságú középületek	m^2	3000
Megvalósított programok száma	db	20
Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	10 000
Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	500

6. Mellékletek

6.1. Megyei önkormányzat bevonása

A 2021-2027-es programozási időszakban a megyei Integrált Területi Programok (ITP) része az új ERFA rendelet 11. cikk fenntartható városfejlesztés intézkedése, így az eszköz a megye eredményeit nagyban befolyásoló beavatkozás-sorozat. Paksnak is tekintettel kell lenni a stratégia megvalósítását finanszírozó TOP Plusz program megye felé megfogalmazott elvárásaira.

A TOP Plusz forrásra tervezett beavatkozási területeknek és céloknak, valamint azok költségtervének illeszkednie kell a megyei önkormányzat területfejlesztési koncepciójához, programjához, valamint a megyei Integrált Területi Programhoz.

Az FVS-t és TVP-t a partnerségi tervezés szellemiségében szükséges a megyei önkormányzat részére véleményezés céljából megküldeni. A támogatási kérelemhez szükséges csatolni a megyei önkormányzat ezen dokumentumokra vonatkozóan tett észrevételeit, véleményét.

A megyei önkormányzat álláspontját a benyújtani tervezett FVS és TVP tartalmára szükséges megkérni.